I чужому научайтеся,
Й свого не цурайтеся...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5327

РІК LXXI. Ч. 86. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 7-го ТРАВНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 7, 1964 No. 86. VOL. LXXI.

ТВОРИТЬСЯ ГРОМАДЯНСЬКИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ПІДТРИМКИ ДОПОМОГИ ЗАКОРДОНОВІ

Вашингтон. — Група визначних бизнесменів, фінансистів, робітничих провідників і виховників організують окремий комітет, який має підтримувати урядову програму допомоги закордонові. Президент Ксерокс Корпорації Сол Ліновіч, автор цієї думки, щоб громадянство підтримало уряд в боротьбі за допомогу закордонові, вже конферував із президентом Джансоном в цій справі та був на конференції в державного секретаря Діна Раска і в секретаря оборони Роберта МекНамари. Всі вони підтримали думку Ліновіча та заохотили його до зорганізування окремого комітету. Головою комітету мав би бути сам Ліновіч, а членами визначні особистості з обидвох партій. Вже тепер згадують, що членами комітету будуть: колишній президент Світового Банку Юджін Блек, директор Банку Чейс Менгеттен — Джан МекКлой, колишній голова Американського Червоного Хреста емеритований генерал Алфред М. Ґрунтер, голова Американської Федерації Праці-Конгресу Індустрійних Організацій Дж. Міні. Цей новий комітет ставить собі ціллю освідомлювати громадянство в тому дусі, що ЗДА мусять допомагати закордонним державам, і що допомога закордонові не має більшого впливу на те, що ця країна має дефіцит в платничому бюджеті із закордоном. Цей громадський комітет натрапляє на великі труднощі в Конґресі, який грозить зменшити запропоновану урядом суму майже на один більйон долярів, хоч президент Джансон запропонував на 1965-ий фінансовий рік лише $3.4 блн. З цього $2.4 блн. йдуть на економічну допомогу, а один більйон на військову. Треба пригадати, що в давніших роках на допомогу закордонові призначував Конґрес понад $5 більйонів. Про неприхильне становище громадянства до допомоги закордонові свідчить той факт, що в Палатній Комісії Закордонних Справ зізнавали 5-го травня представники Торговельної Палати ЗДА та Американської Федерації Фармерських Бюр і обидва пропонували зменшити запропоновану урядом суму на допомогу. Представник Торговельної Палати пропонував зменшити цю суму на один більйон долярів, а представник фармерської організації на — $1.1 більйона. Але представник робітничої організації заявив, що запропонована урядом сума — $3.4 більйона є „замала", і її треба б значно збільшити, головним чином на економічну і технічну допомогу, бо „холодна війна і убозтво ще й тепер існують у світі", а ЗДА повинні допомогти іншим, щоб „могли допомагати собі самим".

Труман остерігає проти партійности в оцінці закордонної політики

Індепенденс, Мізурі. — Колишній президент Гаррі С. Труман, промовляючи на прийнятті Організації Фармерів в його ж пошану з приводу недалекого 80-річчя з дня своїх народин, домагався, щоб президентські кандидати не робили виборчої проблеми з закордонної політики, бо така партійна критика закорале до неї не втягав справи нити багато шкоди цілій країні. Труман сказав, що він гостро вів виборчу кампанію, але до неї не витягав справи закордонної політики. Порушування проблем закордонної політики, казав колишній президент, може спричинити багато клопоту президентові, який має право вести закордонну політику, і який сам за неї відповідає. Два республіканські кандидати на президента губернатор Нелсон А. Рокефеллер і арізонський сенатор Беррі Ґолдвотер в своїх промовах критикують закордонну політику теперішнього президента Джансона. Ґолдвотер часто заявляє, що й оборонна політика демократичного уряду є безуспішна. Труман сказав, що тепер можливість війни між Сходом і Заходом є найменше правдоподібна від закінчення другої світової війни.

Президент плянує відкласти відхід на емеритуру директора ФБІ — Гувера

Вашингтон. — Директор Федерального Бюра Інвестиґацій Дж. Едґар Гувер 1-го січня 1965-го року матиме 70 років і, згідно з теперішнім законом, повинен тоді відійти на емеритуру. Але президент Джансон думає над тим, щоб затримати його й надалі на тому становищі, яке часто утотожнюють з ним, бо ж він займає його вже 40 років. В неділю 10-го травня мине рівно 40 років, як Гувер був найменований на цей пост, який він і досі займає. Дехто сумнівається, чи Гувер погодиться залишитися на своєму становищі навіть тоді, коли президент Джансон видасть окреме зарядження, яке дозволить йому займати цей пост і після 70-го року життя. Кілька років тому Гувер виявляв охоту залишити свій пост, але тепер він нічим не виявляє того, що хотів би відійти з уряду, який займає вже 40 років. Гувер розбудував свою інституцію так, що вона стала майже незалежною, хоч в початку свого існування ФБІ було аґенцією, залежною від Департаменту Справедливости. ФБІ є безпартійне, сам Гувер ніколи не був зареєстрований в жадній партії. В Конґресі вже є резолюція про те, щоб схалити признання для Гувера в дні, коли він відзначатиме 40-річчя на своєму пості.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Джансон** в суботу 2-го травня відбув першу пресову конференцію з журналістами, проходжуючися разом із ними по площі довкола Білого Дому. Під час того він вітався поданням руки з туристами. Журналісти не ставили поважніших запитів Президентові, і він міг оповідати про свою працю та про себе. Під час цієї пресової конференції на свіжому повітрі Президент бавився зі своїми собаками.

● **Директор** Інформаційної Аґенції ЗДА Карл Т. Ровен, промовляючи в Крайовому Пресовому Клюбі у Вашинґтоні, виявив, що ним очолювана Аґенція секретно підтримувала деякі видання, щоб виявити американське становище, але вона жадної пропаґанди серед американців в цій країні не вела. Аґенція видала дол. 14.952 на видання однієї протикомуністичної книжки, хоч це ніде не було зазначено. Аґенції не вільно нічого реклямувати в цій країні.

● **Цікаве**, що комуністична країна не може обійтися без так званих стахановців, цебто таких робітників, які на кілька разів перевиконують норми. Куба вже оголосила, що 12-річний хлопець Арнальдо Ґарріллье пересічно збирає 300 арробів цукрової трощі денно (арроба — 25.-36 фунта), хоч працює тільки після шкільної праці, а інші дорослі робітники за цілий день збирають тільки 142 арробів трощі. Кастро встановив рекорд — 364 арробів денно. Та все ж таки немає кому зібрати цукрової трощі, а за „буржуазного режиму" троща не марнувалася.

ЗАКЛИК
ГОЛОВНОЇ УПРАВИ КОМІТЕТУ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ

УКРАЇНЦІ!

Наближається 27-го червня 1964 року, день великої, історичної події, яку можна пережити тільки раз у житті: відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні, столиці Америки. Того дня матимемо нагоду впровадити творця новітньої української нації, її незрівнянного вчителя, Великого Шевченка, як речника прав волелюбного, але все ще поневоленого українського народу серед вільних націй світу, щоб заманіфестувати їм прометеївське змагання народу вирватися з московської неволі! Матимемо найбільшу нагоду показати солідарність і державницьке вироблення українців поза межами України перед обличчям вільного світу, очі якого пильно звернені на Вашинґтон.

Не проґавнуймо вийняткової можливости, яку зготувала нам вікова спадщина Шевченка та сторічна піонерська праця українських поселенців на американській землі! Використаймо неповторну нагоду цього справжнього українського культурного маршу на Вашинґтон з усіма його неоціненними наслідками для підвищення і закріплення поваги та значення вільної української громади в цьому краю та в усіх країнах поцейбіч залізної заслони. Даймо змогу дітям і внукам нашим пережити хвилину поєднання з усім своїм народом, з його пророком і батьком Тарасом Шевченком, щоб спогад про стоп'ятдесятирічні роковини з дня його народження, спогад про відкриття його пам'ятника у Вашинґтоні зв'язав їх на все життя з Україною і змушував їх для неї жити й трудитися!

УКРАЇНЦІ!

Пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні це не тільки бронза і ґраніт. Це не тільки ще один монумент великій людині, вияв нашого безмежного віддання його незламності і його слову. Це водночас і передусім монумент національного вироблення українців поза межами свого поневоленого краю, їх свідомости, солідарности й кожночасної готовости допомагати у боротьбі за визволення України. Це наш привіт вільному світові, наша заява братам на нашій, не своїй землі, що боротьба за визволення триває, що вони в цій боротьбі не самі, що ця боротьба не закінчиться, аж поки не здійсниться Шевченків заповіт. Це рівночасно вияв нашої вдячноти Америці, її народові і владі за необмежені можливості змагатися за здійснення Шевченкових ідеалів, виявом чого є й цей пам'ятник Кобзареві України на публічній площі в столиці Америки.

На цьому найбільшому національному святі української громади поза межамо України повинен бути кожен з нас! На заклик віщого Шевченка, в сяйві його пам'ятника, під звуки його „Заповіту" ми звернемося всі з дітьми і внуками нашими, всією нашою українською громадою і введемо Шевченка в ще одну столицю, столицю вільного світу! Об'єднані духом Шевченка, ми докажемо свою відданість Шевченковому Заповітові, що закликає визволити Україну з неволі й встановити на її оновленій землі праведний Вашинґтонів Закон!

ГОЛОВНА УПРАВА КОМІТЕТУ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ

ПРЕЗИДІЯ:

Р. Смаль-Стоцький, голова; Олександер Архімович, заст. голови; Лев Добрянський, заст. голови; Йосип Лисогір, екзек. директор; Ярослав Падох, секретар; Ігнат Білинський, касир.

ЧЛЕНИ:

Осип Андрушків, Антін Батюк, Юрій С. Гординський, Дам'ян Горняткевич, Олександер Грановський, Володимир Ґалан, Антін Драган, Володимир Душник, Євген Зиблікевич, Григорій Костюк, Олена Лотоцька, Володимир Мазур, Василь Мудрий, Аполінарій Осадца, о. прот. Гр. Павловський, Микола Пасіка, Олекса Повстенко, Матвій Стахів, Василь Шабатура, о. монс. Стефан Тиханський.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

Михайло Дуткевич, Теофіль Кульчицький, Михайло Лисогір, Євген Лозинський, Роман Осінчук, Едвард Попель, Іван Поритко, Роман Слободян, Іван Винник.

АДМІНІСТРАТОР:

Юліян Ревай

Спортовий фестиваль української молоді відбудеться на „Союзівці"

Цьогорічний спортовий фестиваль молоді, що його влаштовує кожного року Ліґа Молоді Північної Америки, відбудеться в днях 22, 23 і 24 травня на „Союзівці". На цьому спортовому святі української молоді, яке притягає щорічно велике число учасників, сподіваються організатори фестивалю провести заплановані змагання з численною участю молодших і старших змагунів. На програму фестивалю складаються такі спортові змагання: дружинові першості круглів чоловіків і жінок, першості кошівки юнаків і сеньйорів, першості відбиванки дружин чоловіків і жінок в групах юнаків і дорослих, та першості в ґольфі. Провід спортової програми в складі: Василь Дудак, Михайло Федірко — реф. круглів, Євген Клим — кошівки, Іван Кучмій — відбиванки, і Григорій Каша — ґольфу, підготовив програму і подбав, у порозумінні з управою „Союзівки", про відповідні приміщення для учасників та гостей і про спеціяльні влаштування для переведення згаданих спортових змагань. Кругольні змагання відбуватимуться, починаючи вже в п'ятницю вечером о год. 9:00, в поблизькому Кругольному Центрі в Еленвіл і будуть продовжуватися в суботу рано і по полудні. Кошівкові зустрічі, визначені на суботу, початок о год. 10-ій рано, матимуть до диспозиції два грища в залі середньої школи „Равидап Сентер". Відбиванкові змагання будуть розіграні на грищі „Союзівки" і їх початок запланований на год. 10 рано в суботу. Змагання ґольфу відбуватимуться на поблизькому професійному корті вже від години 8:00 рано в суботу. До всіх цих змагань за дружинову й індивідуальну першість Ліґи Української Молоді допущені змагуни українці, частинно українського походження, або посвоячені з українцями через подружжя. Зголошення учасників змагань приймає провід фестивалю на адресу: UYLNA National Sports Rally, P.O. Box 57, Johnson City, N.Y., але про замовлення приміщення повинні подбати самі змагуни, порозумівшись про це безпосередньо з управою „Союзівки". Переможці в поодиноких конкуренціях спортових змагань одержать трофеї-чаші, що їх уфундував Український Народний Союз. Ці нагороди будуть святочно вручені на початку „балю переможців", який відбудеться в суботу вечером на „Союзівці".

Британія скріплює свої війська на Арабському півострові

Лондон. — Британський прем'єр Алек Даґлас-Гюм виступив в Палаті громад з гострим оскарженням проти Ємену й Об'єднаної Арабської Республіки, які озброюють кочівні племена у кордонній смузі між Єменом і Арабською Федерацією та безпосередньо ведуть наскоки на територію Федерації, що стоїть під протекторатом Британії. Ціллю Ємену і Об'єднаної Арабської Республіки є прогнати Британію з її морської фортеці Адену над Червоним морем. Британський прем'єр ствердив, що у висліді всіх міжнародних заходів, щоб президент Арабської Республіки Абдель Ґамаль Нассер ступнево відкликував свої війська з Ємену — замість первісних 28.000 єгипетських вояків, що підтримали лівореспубліканський переворот в Ємені, є там тепер 40.000 єгипетського війська. Тому Британія висилає транспорт дальшого свого війська на Арабський півострів та переводить реорганізацію тамошніх прикордонних ґарнізонів. З Британії відлетів вже до Адену новопризначений командант британських наземних військ на Середньому Сході, генерал Дж. Кюбон.

На Кубі знайшли таємний склад зброї

Гавана. — Уряд кубинського диктатора Фіделя Кастра повідомив 5-го травня, що у воді при морському березі знайдено таємний склад зброї, вартости коло $15 000. Зброя і вибуховий матеріял були в металевих скриньках і в шкіряних барабанах. Знайден також 15 000 кубинський пезів, а із зброї: 15 рушниць, 12 пістоль, 4 пачки вибухового матеріялу, 10 мін для вбивання людей та різну іншу зброю й амуніцію. Преса пише, що цей склад зброї був „величезний". Знайшли її рибалки, бо ті скрині із зброєю були занурені у воді й припняті линвою до дерева. Преса пише про те, що американці доставили зброю, бо вона є американської продукції. З поінформованих джерел у Вашинґтоні повідомляють, що цю зброю хтось скинув був на Кубу ще в 1961-му році. Теперішнє повідомлення про її знайдення свідчить про те, що на Кубі тепер знов бояться атаки збоку ЗДА. Кубинська преса пише, що це американські аґенти привезли цю зброю на Кубу та там її сховали в морі. Кастро боїться нової атаки, він оскаржує ЗДА в аґресії, хоч в дійсності це кубинські втікачі плянують підривну боротьбу проти Кастра, домагаючися, щоб ЗДА не противилися атаці на Кубу під режимом Кастра.

15 вояків згинуло в катастрофі літака у Південному В'єтнамі

Сайґон. — 15 військовиків згинули в найбільшій за ввесь час південно - в'єтнамської війни летунській катастрофі, при чому згинули 10 американців і 5 південно-в'єтнамських військовиків. Сталося це у минулий вівторок 5 травня ц. р., коли невеликий транспортний двомоторовий літак канадійської будови піднявся вгору в Тан Гіел, за 26 миль на північний схід від Сайґону, щоб полетіти до тієї південно - в'єтнамської столиці. В кілька хвилин потім один з моторів запалився, пільот очевидячки не був всилі погасити вогонь і літак впав стрімголов на поле, розбився і похоронив в своїх руїнах всіх подорожніх. Допомога надлетіла гелікоптерами впродовж хвилин, але всяка рятункова акція була вже неможлива.

„Канадійський Фармер" відзначає 60-літній ювілей

Вінніпеґ, Ман. — З нагоди 60-ліття виходу в світ „Канадійського Фармера" прем'єр Канади Л. Б. Пірсон прислав редакції телеграму, в якій сказано: „Як найбільш поширений український тижневик у вільному світі, „Канадійський Фармер" займає особливо визначне місце в низці видань нашої країни. Це особлива честь для мене з цієї нагоди привітати „Канадійського Фармера" і його багатьох читачів та приятелів у Канаді, ЗДА та в світі". Подібний привіт - признання надіслав і лідер опозиції Джан Діфенбейкер, а також прем'єри провінційних урядів Саскачевану, Онтеріо, Алберти, Манітоби, Британської Колюмбії, посадники міст та ін. Заснований 60 років тому у Вінніпеґу, „Канадійський Фармер" від перших чисел став свідком, учасником і співорганізатором поступу української спільноти в Канаді. „Правда — проти сили, босм — проти зла!" — під таким девізом виходить цей найстаріший тижневик у Канаді, що його заклали троє поселенців з села Великий Березів: Кирило Ґеник, Іван Бодруґ та Іван Неґрич, і що його видавцем був чех Френк Доячек. Під впливом „Канадійського Фармера", а також „Свободи", що доходила до українців Канади із ЗДА, поставали навіть у степах і преріях українські гуртки, клюби, товариства, щоб „шанувати свою мову, свою народність, письмо і пісню"... —Усе число газети за 27 квітня присвячене 60-літньому ювілеєві. У ньому поміщені привіти канадійських достойників, спогади про перших редакторів „Канадійського Фармера", подано найважливіші дати в житті українців Канади. Головним редактором заслуженого тижневика є тепер Петро Пігічин.

СОБАЧА СПРАВА В БІЛОМУ ДОМІ

Недавно в пресі поміщено фотознімку президента Л. Б. Джансона, як він, проходжуючись з іншими державними мужами по подвір'ю Білого Дому, зупинився та побавився із своїми двома собачками — один з них називається Він, а друга — Вона — підносячи їх за вуха. Побачивши таку фотознімку, деякі громадяни, зокрема з Т-ва Охорони Звірят, запротестували проти такої забави, вважаючи, що вона справляє біль клапоухим собакам. У відповідь на це, президент Джансон — як це видно на фотознімці — при свідках повторив цю забаву, доказуючи, що собаки самі не тільки не протестують проти неї, але навпаки, люблять її і навіть скавулять з радости.

ЗАПОВІДАЮТЬ ЗМІНУ СТАНОВИЩА МОСКВИ ДО ЕВРОПЕЙСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО БЛЬОКУ

Женева. — Від минулого понеділка ведеться в Женеві міжнародна конференція в справі узгіднення імпортових і експортових мит, пристосованих до потреб закордонної торгівлі. Учасниками тієї конференції є 60 держав. Представником ЗДА є колишній державний секретар за уряду Д. Д. Айзенгавера, Кристіян Гертер. Одною з найважливіших груп на тій конференції є бльок шістьох держав Европерської Економічної Спільноти, чи пак Спільного Господарського Ринку. Належать туди Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембурґ. Серед учасників цієї конференції поширилась вістка, що Совєтський Союз переводить основну ревізію свого дотеперішнього відношення до Спільного Господарського Ринку, що його до цього часу називав організацією західних капіталістів-імперіялістів, завдяки якій багатирі будуть збагачуватися за кошт „робітників і селян". Москва, ворожа економічному скріплюванні Заходу, вела завзяту пропаґандивну кампанію проти Спільного Господарського Ринку та заповідала його упадок. Однак, як багато інших комуністичних пророцтв, те пророцтво теж не здійснилось. Спільний Господарський Ринок спричинився надзвичайно до зросту добробуту всіх верств населення названих вгорі шістьох західньо - европейських держав, в тому числі й робітників та селян, і — наприклад — італійські комуністи рішуче спротивилися поборюванню Спільного Господарського Ринку, який значно зменшив безробіття. Ото ж большевицька пропаґанда стишила кампанію проти Спільного Господарського Ринку, а совєтські „дипломати" почали розвідувати, які користі приносить зберігання при головній кватирі Спільного Господарського Ринку в Брюсселі свого представництва. Загально думають, що Совєти внедовзі офіційно звернуться до Спільного Господарського Ринку з заявою, що вони хочуть встановити своє представництво при його головній кватирі в Брюсселі. Польща і Мадярщина вже від довшого часу висловлюють бажання переговорювати з Спільним Господарським Ринком, як цілістю. Коли в 1970 році названих вгорі шість західньо - европерських держав матимуть свої народні господарства інтеґровані, то всі інші держави будуть примушені переговорювати з тим західньо-европейським економічним бльоком, як з цілістю. Величезний успіх західньої економіки і зріст добробуту в Америці й Західній Европі поруч з хронічною господарською мізерією в СССР і його сателітах — є найбільшим актом оскарження проти комунізму.

Ізраїль щораз більш стривожений німецькими техніками в Єгипті

Єрусалим. — Ізраїльський міністер закордонних справ Ґолда Меїр склала широку заяву в парляменті з повторенням давніших гострих закидів на адресу західньо-німецького уряду і парляменту, що вони нічого не роблять, щоб заборонити своїм громадянам, ракетним і атомовим ученим та технікам, продовжувати працювати на службі Об'єднаної Арабської Республіки з ціллю — знищити решту жидів, оцілілих з гітлерівської масакри. Ґолда Меїр заявила, що вона не закидає Західній Німеччині, що це вона вислала туди своїх людей для підготовлювання нового нещастя для жидів, але західньо-німецький уряд є, казала вона, єдиним чинником, який може покласти край тій ненормальній ситуації, що німці за Гітлера винищили кілька мільйонів жидів, а в 19 років після війни знову німці служать Нассерові, який заповідає винищення жидів. Після тієї заяви Ґолди Меїр ізраїльський парлямент прийняв в минулий понеділок заклик до Західньої Німеччини покласти край праці її громадян на погубу жидів. В англійській пресі появилась вістка, що західньо - німецькі спеціялісти приготовляють для Єгипту атомову зброю. Західньо-німецький уряд заперечив цьому, але признав, що в Об'єднаній Арабській Республіці працює к. 500 німецьких фахівців аеронавтики і ракетної зброї. Вони працюють над продукцією бойових джетів і ракетної зброї.

ЗДА таврують аґресивну політику Індонезії у відношенні до Маляйзії

Вашинґтон. — Асистент державного секретаря для далекосхідніх справ, Вільям Банді, заповів, що коли Індонезія буде продовжувати свою кампанію проти Маляйзії, то вона провиниться, як аґресор і ЗДА будуть примушені скасувати решту допомоги, що її дає Індонезії. ЗДА вже осінню минулого року припинили дальшу доставу зброї Індонезії та відкликали свою участь у проєктованій колективній західній позичці для Індонезії у висоті 500 мільйонів долярів. Однак президент Індонезії Сукарно не дуже дбає за допомогу від Заходу, бо недавно він заявив на масовому вічі: „до чорта з вашою допомогою". Покищо Америка постачає Індонезії тільки товари за існуючими умовами, у висоті 11 мільйонів дол. на ввесь біжучий рік. Маляйзія проголосила стан бойової готовости, але вона не має поважних власних збройних сил. Зате вона має військово-політичний союз з Британією та Австралією і Новою Зеляндією.

У СВІТІ

● **У Лондоні** померла в минулу суботу леді Астор, член найвищої англійської аристократії, колишня американка Нансі Ленгорн з Вірджінії. Вона була першою жінкою, що ввійшла до палати громад, нижчої палати британського парляменту, і вславилась своєю відвагою боронити непопулярні справи та своїм гострим язиком. Померла на 85-му році життя після повного занику життьових сил, внаслідку пізнього віку.

● **В південному В'єтнамі** 25-річний поручник Роналд Гайнес, американець, згинув, коли рятував свого приятеля, південно - в'єтнамського капітана Пама. Гайнес ніс раненого кулею в коліно в'єтнамського старшину до недалекого літака і впав перед самим літаком, поцілений в спину ворожою кулею комуністичного партизана. Південно-в'єтнамський уряд надав поляглому американському старшині найвищий військовий орден.

● **Комуністична партія в Польщі** нараховує 1.494.105 членів, на 470.680 осіб більше, як у 1958 році. Однак партійні лідери стурбовані, що хоч їхня партія офіційно називається „З'єднаною робітничою партією", проте робітники становлять там максимум до 40 відс., а селяни коло 11 відс. Решта — це „апаратчики" і державні та комунальні урядовці, які вступили до партії під моральним тиском своїх хлібодавців, або просто кар'єристи.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі 50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Забагато посередників

У минулий понеділок вилетів із Вашингтону до Лондону, а звідтіль подався до Атен і Анкари сенатор Дж. В. Фулбрайт, діставши від президента Линдона Джансона доручення інтервеніювати в тих столицях у користь якнайшвидшого мирного полагодження спору довкола проблеми Кіпру. У зв'язку з цим варто пригадати кілька фактів:

Середземноморський острів Кіпр був британською колонією і, коли британці усвідомили собі, що 4-річна оборона тієї колонії проти кіпрсько - грецьких патріотів - революціонерів коштує їм задорого, вони довели в 1959 році до мирної розв'язки проблеми, за якою Кіпрові признано державну самостійність із застереженням прав тамошній турецькій меншині, під ґарантією Британії, Греції і Туреччини. Коли кіпрсько - грецький президент Макаріос рішив змінити тамошню конституцію із обмеженням прав турків, між грецькою більшістю та турецькою меншістю розгорілися такі криваві сутички, що справа опинилася на Раді Безпеки ОН. Остаточно вислано на Кіпр 7 000 міжнародного війська для зберігання там сякого - такого спокою, а фінський дипломат Сакарі Туоміоя дістав мандат винайти таку формулу тривкої розв'язки кіпрської проблеми, щоб її прийняли всі найбільш заінтересовані сторони: кіпрські греки і турки, Греція, Туреччина і Британія.

Тому, що Греція, як і Туреччина, є членами Атлантійського Союзу, а сам Кіпр має величезне стратегічне значення для оборони східньої частини Середземного моря та всього Середнього Сходу проти совєтської загрози, слушною була суґестія, щоб безпекою на Кіпрі і розв'язкою його проблеми зайнялося НАТО. Але на це не погодився Макаріос, який волів, щоб справою зайнявся генеральний секретар ОН У Тант. Від Америки їздив на Кіпр та до столиць Британії, Греції і Туреччини заступник державного секретаря Джордж Болл, щоб з першої руки познайомитися із становищем всіх зацікавлених сторін. Тому „Ню Йорк Таймс" дуже слушно піддав під сумнів правильність місії сенатора Фулбрайта. Він звернув увагу на те, що в Европі не орієнтуються в таких деталях американської державної системи, як відношення між Конґресом та Білим Домом і роля окремих сенаторів, хоч би навіть на таких становищах, як його займає сенатор фулбрайт, голова сенатської комісії закордонних справ. Ані сен. Фулбрайт, — пише той нюйоркський щоденник — не репрезентує цілого Сенату; ані Сенат не вирішує закордонної політики Америки. А що вістка про вислання президентом Америки свого спеціяльного репрезентанта в будь-якій справі зупиняє заходи в тій справі збоку всіх заінтересованих нею, то й у даному випадку місія сенатора Фулбрайта може тільки внести заколот у проблему Кіпру.

Можна до того американського коментаря додати ще й те, що сенатор Фулбрайт здобув собі своїми виступами, зокрема останньою промовою, марку такого „співіснувальника", що ледве чи його особа викличе захоплення в грецьких і турецьких антисовєтських колах. Також доручення Президентом такої місії сенаторові Фулбрайтові породжує острах, чи не зросли в Білому Домі впливи того сенатора, поради якого позбутися „мітів" щодо комуністичного Китаю, В'єтнаму і Берліну — ведуть до угодівства. У відношені до Кіпру це значило б допустити Москву в обшир Середземного моря, що було черговою трагічною помилкою американської політики.

Грізне попередження

Святкові першотравневі та великодні дні в таких „спокійних" з погляду комуністичних органів безпеки країнах, як Чехо-Словаччина і Болгарія, довели наявність глибоких внутрішніх ферментів, настроїв незадоволення й бунту в комуністичному світі.

Відновлені останніми роками університетською владою в Празі першотравневі зустрічі в міських парках з читанням поезій і співами закінчилися цього року бурхливими протестаційними демонстраціями студентів проти встрявання і намагань комуністичної поліції обмежити й навіть заборонити ці мізерні вияви свободи, що своєю традицією сягають ще до часів чеської боротьби за волю проти Австрії і потому уже чеської незалежности. Режимну поліцію, що прибула з поліцийними собаками, ґумовими киями та рушницями, багатотисячні маси студентів зустріли вигуками „Геть із Ґестапо"", „Ми вас не хочемо знати", „Хай живе свобода". Стягнена масово поліція розбила студентську масу на дрібні групи й очистила силою парк, але студенти, розійшовшися, знову зібралися і рушили по Вацлавській площі, викрикуючи протирежимні гасла. У висліді демонстрацій ув'язнено понад 30 студентів і студенток. Чехословацька преса дійсний перебіг демонстрацій промовчала, подаючи тільки коротке повідомлення, що ув'язнено групу... хуліганів, які, мовляв, намагалися заколотити „публічний порядок".

Своїми гаслами і тенденціями ці першотравневі демонстрації в Празі були черговим виявом наявного в ЧСР ферменту бунту проти комуністичного режиму, очолюваного президентом Новотним — комуністом сталінського типу, що, не зважаючи на ведену в СССР і в країнах „народних демократій" десталінізацію, залишився при владі, не полегшуючи в нічому режимного тиску.

На іншому тлі, бо вже в площині боротьби за свободу релігії, відбулися події в столиці Болгарії — Софії. Обурені хуліганською поведінкою болгарських комсомольців, які зібралися під собором Александра Невського, щоб перешкодити великодним відправам у соборі, православні болгари силою пробивалися через кордони спеціяльно стягненої — нібито для охорони віруючих людей від атак комсомольців — комуністичної поліції. При тому відбулися справжні бої між поліцією й вірними, які рішуче й відважно обстоювали признану їм у принципі в конституції свободу віровизнання і з тим також право свобідної участи в церковних богослуженнях. Події, що вилилися в бурхливу демонстрацію віруючих людей проти веденої комуністичним режимом погромницької атеїстичної пропаґанди й аґітації, не знайшли, ясна річ, ніякого віддзеркалення в комуністичній пресі, яка їх цілковито промовчала.

Події в Празі і в Софії є ще одним яскравим і переконливим свідченням, що, не зважаючи на ввесь тиск партійних режимів, служб „безпеки" і поліції, прагнення до свободи залишилося не тільки живим серед широких мас поневолених большевицькою Москвою країн, але й набирає з кожним роком сили й наснаги.

Своїми вимогами свободи слова — чеська студентська молодь у Празі і своєю обороною свободи віри в Бога — вірні провославної Церкви в Софії — довели, що вони готові виступати активно проти здушування режимом їхніх громадянських прав і свобід. Для Москви та її сатрапів у „народно - демократичних країнах — це грізне попередження.

А. Заплітний

ПІВДЕННИЙ В'ЄТНАМ

В другій половині XX століття В'єтнам, Ляос і Камбоджа становили колонію під назвою Французького Індо-Китаю. Так була до 1940-го року, коли заломилася французька держава, а її колонією заволоділи японці. Коли вони програли війну, Франція рішила відновити своє володіння в Індо - Китаї, але зустріла там визвольний рух місцевого населення. Війна тривала вісім років. Франція її програла з великими людськими та матеріяльними втратами.

На Женевській конференції в 1954 році створено з тієї французької колонії такі ось держави: Північний В'єтнам, Південний В'єтнам, Ляос та Камбоджу. Північній В'єтнам (16 мільйонів населення) очолює Го - Чі - мінг, прийнявши взірці комуністичної державної практики. В Південному В'єтнамі (14 мільйонів населення) вибився на перше місце Дієм.

Діємові припало туже тяжке завдання. В країні чверть століття відбуваються постійні заворушеня, війни та зміни окупантів. 85% населення жило нужденно з управи рижу, а 70% були неграмотні. Деякі буддійські релігійні секти створили свої приватні армії, відмовляючись признавати будь-яку державну владу. З Північного В'єтнаму нахлинуло півтора мільйона втікачів від комуністичної влади.

Діємові пощастило при американській допомозі розбити приватні армії і перемогти інші трудноші. В подяку за все вибрано його спонтанно президентом держави з широкими повновластями. В роках 1956-60 сталося в Південному В'єтнамі щось таке, що дуже нагадувало „німецьке чудо". Гоїлися спричинені війнами рани, господарська відбудова поплила широким руслом, а за нею йшла політична стабілізація. Лад і порядок, якого давно не було в країні, став реальним фактом. Між північною і південною частинами країни витворилося відношення подібне до того, яке є в Европі між багатою та квітучою Західньонімецькою Республікою і бідною та пригнобленою Східньою Німеччиною.

Такий розвиток подій дуже занепокоїв комуністичний бльок. Він не тільки перекреслював пляни комуністів заволодіти південно - східніми країнами Азії, але й ставав свідоцтвом господарської безрадности та абсурдальности комуністичного устрою в очах азійських народів. Тому в 1959-му році комуністи підготовили перший напад на Південний В'єтнам, виславши з півночі велику кількість партизанів із завданням паралізувати державний апарат та знищити осяги господарської відбудови методами добре відомими українському читачеві..

Не зважаючи на всі перешкоди, праця уряду і американських військових дорадників довела до того, що, як твердили шеф Об'єднаних американських штабів ген. Тейлор, секретар оборони МекНамара і командувач американських збройних сил у В'єтнамі, ген. Гаркінс перед Конґресом у жовтні 1963-го року — успішне закінчення війни, може навіть у недалекій майбутності, ставало реальним фактом.

Але вкедовзі після того громадська опінія в Америці й інших західніх країнах захвилювалася вістками про диктаторські методи політики Дієма і інших членів його родини, які зосередили всю владу в своїх руках. Справа по нинішній день контроверсійна.

Ітак, наприклад, Маргарит Гіґґінс, загальноповажана в ЗДА журналістка, яка була у В'єтнамі перед і після перевороту, писала:

„Уряд у Вашинґтоні знав, що конфлікт між деякими духовниками і президентом Дієм має політичний, а не релігійний характер, але не мав відваги скласти відповідні публічні заяви. Його мовчанку прийняло громадянство за потвердження пресових алярмів. Секретар оборони МекНамара і директор Центральної Розвідчої Аґенції МекКон були проти всяких плянів перевороту, але їхню децизію перебороли новий амбасадор ЗДА в Сайґоні К. Ладж і два помічники секретаря Державного Департаменту Л. Гаррімен та Роджер Гілмен.

„Коли повідомлення про тортури та знущання ставали щораз голоснішими, Державний Департамент 24-го серпня 1963-го року дав амбасадорові Ладжові інструкцію пустити на Дієма в'єтнамських генералів із натяком на переворот, а 26-го серпня — зелене світло тим генералам подав „Голос Америки". Що переживав президент Дієм, коли довідався про ті дії офіційного Вашинґтону, можна тільки здогадуватися. Таке саме переживав би кожний американський державний муж, якби, наприклад, ЗДА були в смертельному воєнному змагу з комуністичним бльоком, а постава В'єтнаму мала б вирішний вплив на вислід війни, і той В'єтнам в офіційній радіовідозві звернувся до американського Генерального Штабу із закликом повалити американську владу".

Одначе в'єтнамські генерали ніколи не пішли б на переворот, якби покійний президент Кеннеді не заговорив на пресовій конференції про можливі персональні зміни та про зміну політики ЗДА у В'єтнамі — з рівночасним заповідженням ступневого виходу американського війська із країни та ступневого припинення господарсько - військової допомоги. Генерали, які вчинили 1-го листопада 1963 року переворот, сказали одверто цій журналістці, що Вашинґтон поставив перед ними альтернативу: або Дієм, або ЗДА. Очевидно, щоб рятувати батьківщину, вони вибрали — ЗДА.

„Головну акцію проти Дієма, — лише далі ця журналістка, — вів один буддійський духовник Тріч-Трі Кванч, людина з невиразним минулим. За часів французького панування він був учасником комуністичного „Визвольного Фронту", його брат — міністер внутрішніх справ Північного В'єтнаму і керує всіми операціями проти Південного В'єтнаму. Це він давав репортерам фальшиві інформації про тортури і переслідування релігії в Південному В'єтнамі. Тріч-Трі Кванч не знав, чи переворот вдасться, і тому на всякий випадок сховався завчасу в американській амбасаді...

Про те, що спритна комуністична рука співділяла в перевороті, може свідчити й такий факт, що вулична товпа відразу ж після перевороту кинулась на будинок Азійської Антибольшевицької Ліги в Сайґоні, здемолювала його і знищила там антикомуністичну літературу.

Американська журналістка не згадує, що, на щастя, за день перед переворотом закінчилися збори тієї Ліги, і що в их як представник Европейського АБН брала участь п-і Слава Стецько. Якби демонстранти застали учасників з'їзду в тому будинку, напевно ніхто з них неі вийшов би живим.

Тріч-Трі-Кванч, — продовжує п-і Гіґґінс, — осягнув свою ціль. А комуністичні партизани за кілька днів по перевороті здобули такі осяги, про які вони не могли навіть мріяти.

Правдивість тверджень американської журналістки потвердили кілька місяців пізніше висліди слідчої комісії ОН, про яку вище була згадка. Зібрані цією комісією матеріяли ствердили, що уряд Дієма в ніякій мірі не обмежував релігійної свободи, а непорозуміння між частиною буддійських духовників і владою мали виключно політичні причини. Навіть так звані живі смолоскипи були вислідом аґітації Тріч-Трі-Кванча. Після перевороту знайдено в тюрмах коло двох сот політичних в'язнів, тоді як в таких державах, як Сіям, Бурма та Індонезія, було їх десятки тисяч.

Перед комісією ОН ставали давно похоронені пропаґандою, замучені на смерть тортурами особи, нібито арештовані урядом Дієма, заявляли, що ніколи не були під арештом, а буддійські монахи оповідали, як їх страшили релігійними переслідуваннями і намовляли обливати себе бензиною і спалювати, запевняючи, що не будуть відчувати болю, бо дістануть знечулюючі пігулки.

У Тант, генеральний секретар ОН, наказав видрукувати матеріяли Слідчої комісії ОН (324 сторінки під числом 56-30), але вислав їх тільки дуже довіреним особам. Один примірник цих матеріялів попав в руки сенатора Дада, який постарався провести його через конґресовий протокол як урядовий документ. У передмові до цих матеріялів сенатор написав, що американська нація знову стала жертвою обману та пропаґанди. Преса, пише він далі, представляла колись китайських комуністів як нешкідливих аґрарних реформаторів і привела до втрати Китаю; вона також твердило, що Кастро не є комуністом, що він щось посереднє між Робін Гудом та П. Джефферсоном.

Велика преса і досі не зга-

(Закінчення на стор. 4)

ДОПОВНЕННЯ

У „Свободі" ч. 80 з 28-го квітня цього року в статті „Перед Золотими Роковинами Українських Січових Стрільців в складі управи і редакції заслуженого Видавництва „Червона Калина" пропущено УСС Лева Лепкого, довголітнього головного редактора цього Видавництва.

З СОВЄТСЬКОЇ ПРЕСИ

ФОРМУЛА СПРАВЕДЛИВОСТИ

З-поміж численних винахідників - диваків знайшовся в Совєтському Союзі один, який придумав Формулу Справедливости. Прізвище його невідоме, але, як читаємо в московських „Ізвєстіях", це був худий старик, вічно перестуджений, з шиєю, обмотаною вовняною хусткою. На думку цього винахідника, користуючись його формулою, можна з певністю визначити місце кожного совєтського громадянина в суспільстві. Складається ця формула з трьох коефіцієнтів „і" — „інтереси держави", „інтереси виробництва", „інтереси особи". І з ще одного загадкового коефіцієнта „о" — „коефіцієнта об'єктивности". З старого винахідника — пишуть „Ізвєстія" — посміялись і формулу не прийняли.

Очевидно, і не могли прийняти, бо інтереси совєтської держави та інтереси виробництва, з одного боку, і інтереси окремого совєтського громадянина з другого — діяметрально протилежні. А щодо об'єктивности, то що вже й казати в країні, де місце людини визначають не її особисті прикмети, а характеристики, давані їй державними установами і поліційними органами.

Сумні висновки „педагога"

У кореспонденції із Станиславова (Івано - Франківськ) якийсь Г. Кржививський пише в київському часописі „Молодь України" (14 квітня ц. р.) про зростання релігійних настроїв серед молоді. Минулого року серед учнів станиславівських шкіл, — пише Кржививський, — проведено анонімові анкети, в яких мали вони відповісти на питання: „Чи ти віриш у Бога?" (звичайно, з малої букви). Пишучи про вислід цієї анкети, Кржививський заявляє: „Західні області України — наймолодші радянські області. Тут віками звивали собі кубла католики, уніяти, після першої світової війни стали підносити голову різні секти, в тому числі і єговісти, завезені із США та Канади. Отже, тверде учнівське „ні" багато що значить".

Проте, совєтський „педагог" з жалем мусів признати, що широко розгорнена атеїстична пропаґанда бажаних успіхів не осягнула. „І все ж таки в анкетах, — стверджує він, — є чимало й інших відповідей. „Вірую в Бога". „Молюся". „Дотримуюсь релігійних обрядів". Є випадки, коли подібне повторюють навіть випускники середніх шкіл, які завтра поповнять собою ряди робітничого класу, колгоспного селянства, стануть студентами".

Свою статтю закінчує Кржививський згадкою про випускників інститутів та інших високих шкіл: „Іноді приходжу до сумного висновку, що в багатьох з них атеїстичних знань не збільшилось".

Напоумляють донощиків

Надміру запопадливих донощиків, що засипають органи совєтської прокуратури фальшивими доносами, стараються московські „Ізвєстія" дещо вгамувати статтею: „Треба підставити плече" (з 24 березня ц. р.). Автор цієї статті, звертаючись до якоїсь Олександири Єфимовни, пише: „Ви зчиняєте тривогу: злочинець на волі! Прокуратура на ваш сигнал починає розслідування. Вас повідомляють: нема підстав тягнути тієї людини до відповідальности, бож не можна за всяку дрібницю садовити людину до тюрми. Тоді ви висилаєте листи в усі кінці: „Замазали справу!"

„Мені здається, — пише автор цієї статті, — що ви занадто захопились своєю ролею полум'яного борця із злом... Слово „разоблачениє" раз-у-раз злітає з ваших уст. Мені здається, що ви на кожну людину так-от і дивитесь: „А чи не можна тебе, голубчику, разоблачити". Ви десь загубили міру".

Автор статті, редакція „Ізвєстій" і совєтська прокуратура добре знають, де є та „загублена міра", але звідки знати ту міру дурнуватій Олександрі Єфимовні, яку змалку виховувано на донощицю.

Совєтські лінґвісти „виясняють"

У київській газеті „Молодь України" з 29-го березня ц. р. редакція на запитання читачів про походження імен пише: „Віра — російське ім'я, те ж значення, що і в слові „віра". Володимира — російське ім'я, походить від Володимир, що означає „той, який володіє світом".

„Лінґвісти" з редакції, яка називає себе українською, либонь, не знають, що росіян ще й на світі не існувало, коли княжив у Києві Володимир Великий, а Віра, Надія і Любов — імена, перекладені з грецького.

Історія большевицької емблеми

„Радянська Україна в статті п. н. „Біографія емблеми" виясняє історію виникнення совєтської державної емблеми. Отож, у квітні 1918-го року в Москві, коли готувались до відзначення 1-го травня, спеціяльна комісія мала святочно оформити вулиці і площі. Постало питання державної емблеми, якої тоді не існувало. Надходили сотні малюнків та ескізів. Один з малярів приніс проєкт державного герба, на якому був представлений той самий двоголовий орел, що й на царському гербі, тільки замість малих корон на головах поставлено було червоні зірки, а замість великої корони над двома головами — шапку червоноармійця. Автори інших проєктів не раз зверталися до образу коваля, що розбиває панські кайдани. Емблема червоної армії вже тоді являла собою п'ятикутню червону зірку, на тлі якої були зображені плуг і молот з ковадлом. Малярові Камзолкіну, який оформлював Червону площу в Москві, плуг і ковадло видалися незґрабними, і він замість того намалював серп і молот на гербі, тло якого перетинає меч. 16-го травня 1918-го року цей проєкт Ленін затвердив, відкинувши з нього меч, бо, мовляв, „війна наша оборонна і меч не наша емблема".

Після того Москва, як відомо, вела численні імперіялістичні війни, почавши їх війною проти України, а про затверджену Леніним державну емблему поневолені Москвою народи кажуть: „Серп і молот — смерть і голод".

Лука Луців

Т. ШЕВЧЕНКО — СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ СЛАВИ І ВОЛІ

(41)

Так фальшиво пояснює Шевченка совєтський атеїст, який, здається, і сам визнає тільки етику „захалявного ножа". Ми бачили, що Шевченко і в „Гайдамаках" не був прихильником „дикої гайдамаччини", якої пізніше ніби відпекувався, як це декому, хто не знає всієї Шевченкової творчости, здається. В дійсності історія з тими „ножами" представляється інакше.

У поемі „Між скалами, неначе злодій" герой вернувся додому, „найшов невірну дружину" і „подивився" на неї:

> І, сивоволосий, підняв руки калічені
> До святого Бога, заридав, як та дитина
> І простив небогу!

Поет навіть дає ще науку читачам, що їм робити в подібних ситуаціях, але Романченко не звертає на це уваги. Поему закінчив Шевченко словами:

> Отак, люди, научайтесь
> Ворогам прощати,
> Як сей неук! Де ж нам, грішним
> Добра цього взяти?

Треба ще згадати, що поему „Між скалами, неначе злодій" написав Шевченко в 1848 році, коли, згідно з твердженнями Романченка, був „пройнятий атеїстичним патосом" і коли вже стояв „на атеїстичних позиціях".

Нахабство і лакейство Романченка таке велике, що він навіть відважується на свою мізерну подобу представляти найбільшого українського поета автора „Кобзаря" Т. Шевченка!

25-го лютого 1848 р. Шевченко писав з Орської кріпости до княжни Варвари Репніної так: „Нехай осінить Вас благодать Божа; пишіть мені так часто, як тільки час Вам дозволяє. Молитва та Ваші щирі листи найбільше допоможуть мені нести хрест мій. Євангелію маю, а книжки, що я просив Вас, пришліть: буде це для мене хоч і мала, та все таки розвага". (Тарас Шевченко, том X, ст. 47). Чи так писав би поет, якби він був „перейнятий атеїстичним патосом"?

Таких місць у Шевченковому листуванні є досить, і їх легко знайти у X томі його творів, перевиданих М. Денисюком за варшавським виданням. Але дещо мусимо навести з листування Шевченка, щоб показати, як грубо фальшують совєтські письмаки образ Великого Кобзаря.

7-го березня 1850 року писав Шевченко з Оренбурґу до кн. Варвари Репніної:

„Новий Завіт" я читаю з благоговійним трепетом. Через оце читання зродилась у мене думка описати серце матері за життям Пречистої Діви, Матері Спасителя. І друга: намалювати картину розп'ятого Її Сина. Молю Господа, щоб хоч колинебудь втілилися в образах мої мрії!"

Та найсильніше збиває брехню тих всіх, які говорять про Шевченків атеїзм — його лист до княжни Репніної з 28-го лютого 1848 року. В цьому листі він писав:

„Вчора я просидів до ранку й не міг думок зібрати, щоб лист скінчить. Опанувало мене якесь чуття невідоме („прийдіте, всі труждающіїся і обремененнії, і аз упокою ви"). Перед благовістом до утрені згадав я слова Розп'ятого за нас і неначе ожив: пішов до Утрені й молився так радісно, чисто, як може ніколи досі. Я тепер говію й сьогодні причащався Св. Тайн. Хотів би, щоб усе життя моє було таке чисте й прекрасне, як сей день! Якщо маєте перше або друге видання книги Томи Кемпійського „Про наслідування Христа", Сперанського переклад, то пришліть, Бога ради" (ст. 48).

Чи так могла б писати людина, що не вірить у Бога? Чи так міг би писати той, що кпить з християнської віри? Над цим мусіли подумати і совєтські брехуни, але вони знайшли на це пояснення і твердять, що Шевченко обдурював княжну Репніну в листах до неї. Кирилюк і Романченко гадають, що Шевченко був подібний до них і писав так, як цього треба начальству. Алеж вони добре знають, що Шевченко все своє життя стояв в обороні правди, що він говорив правду і на слідстві перед поліційними генералами, що він „карався, мучився, але не каявся". Чому ж вони все таки пишуть неправду? Бо мусять доказати з наказу начальства, що Шевченко був атеїстом.

На 49-ій сторінці своєї безбожницької праці Романченко наводить Шевченкові слова, які свідчать про твердість характеру українського поета:

> О думи мої! О славо злая!
> За тебе марно я в чужому краю
> Караюсь, мучуся... але не каюсь!..

але після того спокійненько пише:

„Буржуазним критикам з табору клерикалів дуже вже кортіло зробити з творчости Шевченка знаряддя для пропаґанди релігійного мракобісся. З цією метою вигадувалися звичайнісінькі наклепи і обнародувалися як „істини", висмикувалися слова і вирази з поезії, з листування поета без всякого зв'язку з загальним настроєм вірша чи листа, і робилися карколомні висновки. Так, наприклад, на підставі листів Шевченка до Варвари Репніної зроблено висновок, що поет був релігійною людиною" (ст. 49).

Ми чули, що Шевченко сповідався і причащався, і про це писав він у листі до княжни Репніної, а Романченко твердить про „висмикування слів" із листів поета і посилається при цьому на такого „авторитета", як відомий нам Є. Кирилюк.

„Вважаємо, — пише він, — що Є. П. Кирилюк вірно пояснює „релігійний тон" листів Шевченка до Репніної. Коли Варвара Репніна писала Шевченкові на заслання листи, сповнені релігійно - фанатичного змісту, то поет, щоб не ображати релігійного чуття, відповідав їй в якійсь мірі в „тон" її листів, тобто відповідав їй мовою, лексикою адресата" (ст. 50).

Шкода з Романченком полемізувати, бо він послуговується такою неправдою, що з ним неможлива якась словесна боротьба. Що наші слова спираються на правді, про це свідчить ще такий факт. Романченко пише про поему „Іржавець", що в ній „немає нічого релігійного, бо звернення поета „Боже мій з тобою" ще не може бути доказом релігійности. Дальші рядки це й підтверджують" (ст. 50-51).

Щоб розкрити стовідсоткову брехню цього автора, мусимо ще раз навести кінець згаданої поеми. Запорожцям зле було під турком жити:

> Мордувались сіромахи, плакали, і з ними
> Заплакала Матір Божа сльозами святими.
> Заплакала милосердна неначе за Сином,
> І Бог зглянувсь на ті сльози, пречистії сльози!
> Побив Петра, побив ката на наглій дорозі.
> Вернулися запорожці, принесли з собою
> В Гетьманщину той чудовний образ Пресвятої.
> Поставили в Іржавиці в мурованім храмі.
> Отам вона й досі плаче та за козаками.

Романченко пише, нібито ці „рядки підтверджують", що в цій поемі „немає нічого релігійного". А ми просимо самого читача, нехай вирішить, по чийому боці правда...

З повищого видно, що не можна поважно дивитися на працю І. Романченка, яка має, між іншим, такі розділи: „На шляху до атеїзму" (ст. 6-16); „На атеїстичних позиціях" (17-45); і „Найвищий вияв атеїзму" (81-97).

Гадаємо, що треба навести ще деякі місця з Шевченкових творів, в яких видно його релігійність. Шевченко у своїх творах дуже часто згадував Бога, Ісуса Христа та Його Матір Пречисту Діву. Це робив український поет не тільки у перших своїх творах, але й в останніх, писаних перед смертю, як ми вже згадували. Робив це він усе своє життя.

І так у першому своєму творі з 1837-го року, в „Причинній" Шевченко звертається до Бога: „О Боже мій милий! За що ж Ти караєш її, молоду?" Далі поет пише: „Голубка високо літає, полинє до Бога — милого питать". У вірші „Думи мої, думи мої" з 1839-го року зустрічаємо таке місце: „Хто ж сироті завидує, — карай того Боже!"...

Степан Куропась.

ШИКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

25-літні Роковини Карпатської України відзначила наша громада достойно і величаво. Чотирнадцять сотень людей заповнило залю Лейн Тек в неділю 19-го квітня, щоб вислухати промов і Капелю Бандуристів з Дітройту.

Імпозантне вступне —слово мав інж. А. Кущинський, сотник Карпатської Січі і очевидець подій з-перед 25 літ.

Головний —промовець д-р М. Пап з Керол університету в Клівленді представив присутнім коротку історію Срібної Землі і чудо, яке сталося з проголошенням її самостійности. Говорив він; Карпатська Україна крім короткого періоду від 1280—1321 р. була відрізана від материка України. Тисячу літ панували мадяри і довели до того, що в 1914 р. всього 33 учителі і 14 священиків знали ще українську мову. Решта інтеліґенції пропала для народу. Неграмотні селяни тікали за море, бо не було з чого жити в багатій країні. А проте короткий період по другій війні збудив русинів, які поволі ставали українцями і йшли за словами Духновича „За горами свої, а не чужі". Проголошенням самостійности Карпатська Україна виконала заповіт Шевченка, бо вона встала збройно в обороні волі. Вона кров'ю окропила волю. Вона дала почин до 2-ої світової війни, бо там впали перші криваві жертви спротиву вельможному Гітлерові.

Капеля Бандуристів виповнила програму під проводом Івана Задорожного. Капеля ніколи не стане буденною, все буде інтересною. Шкода лише, що старіється і не має поповнення. Бандуристи наші старіються і стають кобзарями. Праця на хліб, турботи організаційного характеру перемінюють капелю з професіоналістів на аматорів. Яка шкода. яка на те рада?

Рома Турянська продеклямувала монтаж „Не мовкнуть сальви у Карпатах", а мгр. Яшко вміло проводив програмою.

Місцеві організації Карпатський Союз і ОДВУ спільно зорганізували відзначення роковин, яке було вдалим і потрібним.

Ювілей 50-ліття відзначив 19-го квітня гол. контр. Петро Пуцило. Ніхто, навіть його дружина, не здавали собі справи з цього, що шикаґовський банкир старіється так скоро. В Союзовому Домі в Шикаґо — Південь 100-членний гурт союзовців зібрався на борзі, щоби звеличати ювілята з півстоліттям життя. Многая літа і „гепі биртдей" — співи, весела союзова атмосфера і смачна перекуска держали людей в доброму настрою аж до півночі.

Товариський вечір з „оселедцем", влаштований УЗХрестом вдався. Треба було доставляти столи, бо народ все приходив. Не знаю, чому мають завдячувати пані Золотого Хреста!? Чи тому, що вони харитативна організація і потребують грошей на свою діяльність, чи тому, що їх люди люблять, бо мають добре ім'я! Здається, що одно і друге було причиною морального і фінансового успіху вечора.

Рибальсько - Ловецька вечеря в Союзовому Домі Шикаго — Південь відбулася 26 квітня. В імпрезі взяли участь репрезентанти американської Ліги, Айзак Волтон. Невинна назва Ліги має великі впливи в Конґресі, має теж сильне „лабі", яке дбає про відповідне законодавство для охорони американської фавни. Організація має свої відділи по всій Америці, і дбає, щоб американські хлопці - риболовці і німроди мали що ловити і стріляти, але не шляхом винищування, а консервації рибного і звіринного світу. Вміла господарку тими ресурсами і відповідне законодавство проти занечищування рік і потоків підносить багатство цього світу, а водночас дає змогу американцям плекати шляхетний спорт рушниці і вудки на величезних просторах Америки і так вже знищених нерозумною господаркою лісових баронів. Українці в Америці мають одинокий відділ в Шикаґо. По промовах і програмі якими проводили гол. контр. Петро Пуцило і орг. Микола Ткачук, по смачній вечері з медвежих і оленячих печень, висвітлено інтересні фільми з обсягу рибальства стейту Аляски. У зв'язку з тим бачили ми православні церкви, весілля і інші релігійні обряди Аляски, де досі, головно на островах, переважає православний обряд, є там теж дві греко - католицькі церкви, одна з них посвячена 3 роки тому, які належать до дієцезії Преосв. єпископа Єлка.

Гнат Поворозник з Канади, — це відомий громадський діяч канадійської України. Він голова видавничої спілки „Новий Шлях", член екзекутиви УНО, церковний меценат відзначений орденами, яких пересічний світський громадянин не може досягнути. Треба мати заслуги для церкви, і то заслуги великого розміру. Це все почесний бік справи. Всі ті уряди коштовна річ. Він відвідав Україну, Австралію, Китай, Полудневу Америку в справах українській і справах свого бизнесу.

Щоб бути українським діячем такого коштовного маштабу, треба мати джерело прибутків. І наш Поворозник має його у формі фірми „Есек", яка експортує шинку, ковбасу, голубці і пироги до Америки, а в Канаді є другою що до величини фірмою цього роду!

Чому пишу про Поворозника в хроніці? Пишу тому, що шикаґовський м'ясар Шлапак йде слідами Поворозника, розбудовує свій бизнес, нові склепи і т. п. Він в Америці недовго і може Америка його ще не знає. А знає його Шикаґо.

В тій колюмні свого часу я назвав його американським Поворозником. Це дало притоку деяким людям, що нічого не читають і дуже мало знають про канадійську чи американську Україну підняти голос, мовляв як можна когось та ще такого доброго фахівця назвати „поворозником" — людиною, що крутить посторонки! Звичайно на того роду голоси не відповідається, бо нема що, але може ця коротка згадка про Шлапака — Поворозника причиниться до цього, що продукти фірми „Есек" — з Канади і фірми „Блек Стір" з Шикаго будуть ще більше популярними серед українців нашої громади.

Популярність „Свободи" у війську є велика. Роман Стебельський з Шикаґо, що відбуває військову службу при авіяційній базі в Оклагомі у листі до родичів жадає „Свободи". І хоч його родичі дістають чотири різні газети, які читав Роман перед вступленням до війська, він вибрав „Свободу". Роман Стебельський, — це бувший учасник курсів українознавства при осередку „СУМА" ім. Крут в нашому місті — на Борнсайді. Він як теж його родичі, є членами УНСоюзу з хвилею прибуття до Америки.

Роман Стебельський

Відділ ЗУАДК-у повстав в нашому місті. Не було і нема у нас досі відділу УККА, на чому терплять справи, не було і відділу ЗУАДК-у. Були лише наказні представництва, а звісно що до наказних гетьманів в минулому і до наказних філій чи відділів в сучасному народ не горнувся.

Український Злучений Допомоговий Комітет рішився покликати до життя власне представництво, тим більше, що є ще багато справ і довжників ЗУАДК-у, з якими треба зробити порядок. Їхали люди до Америки, просилися, позичали гроші і підписували векслі. А тепер знаємо таких, що доробилися, накупили домів, а бідному ЗУАДК-ові грошей на дальшу працю не віддають. До тих в першу чергу звернеться місцевий відділ. На великодну писанку вже пізно. Головою відділу став гол. контр. УНСоюзу Іван Іванчук, секр. пані Катерина Гульчій, а скарбником Михайло Домашевський, які всі є членами Головного Уряду ЗУАДК-у. Членами уряду відділу стали теж два інші урядовці цієї харитативної установи — Петро Пуцило і Степан Куропась.

Український кандидат до управи міста Ірвінґтону, Н. Дж.

Нема в історії міста Ірвінґтон, Н. Дж., відомостей, щоб колинебудь хтось з українців старався зайняти пост в міській управі згаданого міста. На терені цілої Америки не багато випадків, де українець репрезентував би свою громаду в міському уряді, не говорячи про федеральний. Все ж таки в стейті Ню Джерзі нас живе чимало. Ми, сповняючи свій обов'язок громадянина Америки, голосуємо деколи, не знаючи, на кого.

В цьому році відбуваються вибори до міської управи Ірвінґтону і на списку виборців є ім'я українське, Михайло Литвин.

Серце наповняється радістю що і ми, громадяни Ірвінґтону, матимемо честь вибирати свого чоловіка, гарного та чесного українця на радного нашого міста. Правда, наші сили можуть бути заслабі, та ведучи затяжну кампанію і аґітацію поміж своїми знайомими та сусідами, можемо легко виграти вибори. Не інакшого способу уживають і інші кандидати.

Наші думання та філософування, чи кандидат демократичного чи республіканського напрямку, аж ніяк не виправдають справи. Тут ми мусимо зосередитися біля українського імени.

День виборів назначений на 12 травня у вівторок. Ідімо всі, хто тільки управлений до голосування, та шукаймо в бальоті під числом „2 А" імени Михайло Литвин. Віддаймо наші голоси на українського кандидата. Українець, а не хто інший буде заступатися та боронити інтересів українських громадян нашого міста в його управі. Чужинець буде вам обіцяти багато, та будьте певні, мало або і нічо не зробить. Він пильнує своїх.

Пам'ятайте дату 12 травня 1964 року.

Всі українці, що проживають в окрузі південь (савт ворд), голосують тільки на свого кандидата українця, що його ім'я Михайло Литвин.

Українсько - Американський Виборчий Комітет.

До української громади в Джерзі Ситі, Н. Дж.

Комітет Будови Пам'ятника Т. Г. Шевченкові, Відділ у Джерзі Ситі організує багатолюдну прогульку на відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні в днях 26, 27 і 28 червня. Є вже замовлені вигідні, з холодженим повітрям автобуси. Кошт переїзду автобусами на два дні з нічлігом у Вашинґтоні виносить 8 долярів від особи і кошт самого нічлігу, а кошт переїзду на один день — виїзд в годині 4.30 рано, а поворот вечером 27-го червня, виносить 6 долярів від особи.

Та яким способом ви дістанетесь до Вашинґтону — поїздом, приватним автом чи замовленим автобусом, ми дуже просимо усіх і закликаємо, щоб негайно зголосити свій виїзд до Вашинґтону. Ми мусимо підрахувати наперед усіх наших учасників у відкритті пам'ятника. Найважніше: ми закликаємо всіх учасників з Джерзі Ситі приєднатись до нашої групи у Вашинґтоні на площі Вашинґтон Монюмент в 10 год. рано, бо ми будемо марширувати вулицями Вашинґтону на площу пам'ятника колонами окремих громад, кожна громада і наша буде мати свої прапори, транспарент і провідника. Звертаємо увагу всіх учасників, що ті, що поїдуть, і не приєднаються до своєї громади, а виберуть собі довільне місце для огляди святочного маршу та відкриття, — є для нас, для нашого національного і зорганізованого вияву пошани Т. Г. Шевченкові — загублені люди. Така нагода для нашого збірного вияву пошани Т. Г. Шевченкові трапляється нам раз на наше життя. Нехай же вона буде найвеличавіша, нехай наш виступ буде взірцево зорганізований.

Зголошуйте свою участь у цьому святі негайно. Зголошення приймають:

В. Білик, ч. тел.: SW 5-0628; А. Шаран — SW 8-4285; Ф. Колодій — HE 3-5205; Г. Бура — DE 3-3870; М. Мацях — OL 3-0936; С. Мухин — 433 4942; П. Костик — HE 4-5981; „Самопоміч" — 795-4061.

За Комітет Пам'ятника
Т. Г. Шевченка
Відділ в Джерзі Ситі:

Володимир Білик,
Маркіян Коць,
Антін Шаран.

Увага — КЛІВЛЕНД та околиці.

ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ
25-річчя зриву й державности
КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ
— буде влаштована —
в неділю, дня 10. травня 1964 р.
о год. 4-ій по пол.
в АВДИТОРІЇ ЛИНКОЛЬН ГАЙ СКУЛ
3001 Скрентон Ровд, КЛІВЛЕНД

СВЯТОЧНА
АКАДЕМІЯ-КОНЦЕРТ

Почесну участь у святі візьмуть кол. керманичі Сойму, Уряду й Армії Карпатської України:
Проф. А. ШТЕФАН, Д-р Ю. РЕВАЙ і Д-р С. РОСОХА.

Святочні промови виголосять
д-р Росоха в укр. мові, а проф. Пап в анг. мові.

В мистецькій частині
Гостинно виступить скрипаль-композитор, проф. Роман ПРИДАТКЕВИЧ, з акомпаніяментом його дочки п-ні Ганни, Хор „ДНІПРО" і мистець слова п-ні Володимира КАВКА.

СВЯТОЧНИЙ КОМІТЕТ
під протекторатом УЗО, Відділу УККА в Клівленді

В суботу, дня 9. травня 1964 р.
В залі дому СУМА, 417 Nepperhan Ave.
YONKERS, N.Y.
Початок о год. 8-ій веч.
— відбудеться —
ПОЛІТИЧНЕ ВІЧЕ
ДОПОВІДЬ НА ТЕМУ:
„Куди йде українська політична еміґрація"
виголосить член Головної Управи ООЧСУ, відомий політичний діяч та автор багатьох видань
д-р Петро Мірчук
До численної участи запрошуємо Українське Громадянство міста Йонкерсу та околиці.
КОМІТЕТ ДОМУ СУМА в ЙОНКЕРСІ

СПІЛКА УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ В АМЕРИЦІ
В п'ятницю, 8. травня 1964 р.
в залі
ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ
в НЮ ЙОРКУ, 149 — 2-га Еве.
— відбудеться —
ВЕЧІР УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ
на якому з короткими статтями-доповідями виступлять члени СУЖА:

1. Мстислав ДОЛЬНИЦЬКИЙ: „Мала і велика політика"
2. Д-р Роман ОСІНЧУК: „Новинки в пігулках"
3. Зенон СНИЛИК: „З актуальних проблем спорту"
4. Іван КЕРНИЦЬКИЙ: „До жінок по пораду"

Початок: 7:30 веч.

Увага! Увага!
70-ий ВІДДІЛ СУА в ПАСЕЙКУ, Н. Дж.
— влаштовує —
в СУБОТУ, 9-го ТРАВНЯ 1964 р. о год. 8-ій веч.
в УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕНТРАЛІ
при Hope Avenue — ПАСЕЙК, Н. Дж.
ВЕСНЯНІ ВЕЧЕРНИЦІ
на які має шану запросити Все наше Громадянство, а особливо Молодь Пасейку й округи.
УПРАВА ВІДДІЛУ

УКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА ГРОМАДА в НЮ ЙОРКУ
— влаштовує —
ПАНЕЛЬ:
ВІДНОШЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ ДО ПРЕДСТАВНИКІВ УРСР
Панель відбудеться
в неділю, 10-го травня 1964 р.
о год. 2-ій по пол.
в NEW YORK UNIVERSITY
Loeb Student Center — Washington Square Room
Господар:
Український Студентський Кружок при NYU

MARQUETTE UNIVERSITY, SLAVIC INSTITUTE
Milwaukee, Wisc. 53233
ПОЯВИЛАСЯ КНИЖКА
ПРОФ. Р. СМАЛЬ-СТОЦЬКОГО
як ч. 18 „Доповідей" — в серії видань Слов'янського Інституту — п. н.
"SHEVCHENKO MEETS AMERICA"
Книжка, написана для ознайомлення американців із світоглядом Кобзаря України, обіймає 80 сторін та 20 ілюстрацій. Ціна 3 дол. Замовлення просимо пересилати на вище подану адресу.

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Приятелями, що дня 4-го травня 1964 року упокоївся в Бозі, наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ
бл. п. ВОЛОДИМИР ПОНОСЬ
проживши 66 літ.

Тіло Покійного находиться в похоронному заведенні Литвина при 801 Springfield Avenue, Newark — Irvington, N. J. Панахида в четвер веч. о год. 8-ій в тому ж похоронному заведенні.

Похорони відбудуться в п'ятницю, 8-го травня 1964 р. о год. 9-ій рано з похоронного заведення до Каплиці св. Ів. Хрестителя при Сенфорд Еве в Нюарку, відтак на цвинтар Hollywood в Union, N. J.

Горем прибиті:

ТЕКЛЯ — дружина
КСЕНЯ — мати
СТЕФАНІЯ ТКАЧ з мужем ВАСИЛЕМ — донька
НАТАЛІЯ — донька
ТАДЕЙ — син
ВАСИЛЬ з жінкою і дітьми — син в Краю
ОРЕСТ, ВОЛОДИМИР і ХРИСТЯ — внуки

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. МЕЛАНІЇ ГЕВАК
$10.00 на Наукове Товариство ім. Шевченка
зложили
Анна і Володимир КАРИН

ПОДЯКА

Оцим складаю сердечну подяку всім Тим, які виявили мені і моїм Донькам своє співчуття з приводу смерти мого Невіджалуваного ЧОЛОВІКА

бл. п. ОСИПА КОЧАНА

що помер 19-го квітня 1964 р. у Ню Йорку.

Зокрема дякую Високопреподобному о. протопресвитерові Л. Весоловському за відправлення Панахиди 21-го квітня в похоронному закладі та Високопреподобному о. канцлерові Б. Желехівському за відправлення похоронного обряду на цвинтарі в Бавнд Бруку наступного дня. Дякую всім тим ВШ. Громадянам, Представникам Установ і особистим Приятелям мого покійного Мужа, які були ласкаві виголосити зворушливі промови на Панахиді, над відкритою могилою на цвинтарі чи на тризні після похорону в Українському Народному Домі в Ню Йорку. Дякую всім Учасникам Панахиди, похоронного обряду і тризни. Зокрема почуваюсь до обов'язку сердечно подякувати Панству Степанові і Олі Пельцам за приміщення в своєму домі в Ню Йорку мого покійного Чоловіка в останній стадії його важкої недуги та за надзвичайну опіку над ним, що облегшила Йому останні дні й тижні життя.

Всім Їм висловлюю оцим щире спасибі.

АНАСТАСІЯ КОЧАН

Віндгем, Н. Й.

Увага! *Увага!*

Відділи УНСоюзу, українські установи, організації, підприємства, професіоналісти, приватні особи!

27-го червня 1964 р. відбудеться історична подія відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні. Буде це радісний день для американсько-української спільноти, бо пам'ятник здвигнений пробудникові українського народу в столиці З'єднаних Держав, буде водночас доказом нашої живучости і творчої активности.

З цієї нагоди та для її документарного закріплення для майбутніх поколінь „СВОБОДА" появиться у тому дні на 32-ох сторінках українською і англійською мовах у Вашинґтоні. Це пам'яткове видання буде продаватись також в станицях Вашинґтону. Десятки тисяч наших земляків, які прибудуть 27-го червня до Вашинґтону, щоб бути свідками тієї події та взяти участь у святкуваннях, напевно куплять те число „СВОБОДИ", щоб мати пам'ятку на все життя і залишити його в родинному архіві. Тисячі мешканців столиці ЗДА і її відвідувачів так само закуплять те число „СВОБОДИ", як рідкісне видання на вашинґтонському ґрунті, щоб ознайомитися з постаттю Генія України і Борця за Свободу всіх людей у світі.

Це вийняткове, значно збільшене число „СВОБОДИ", видане у Вашинґтоні, дає вийняткову нагоду всім українським установам, організаціям, банкам, торговельним підприємствам та окремим особам записати себе у тому числі, залишити по собі слід у ньому, засвідчити, що всі вони становлять одну велику американсько-українську громаду, яка святкує відкриття пам'ятника найбільшому своєму Синові.

Пропонуємо Вам скористати з цієї нагоди і дати себе пізнати, вміщуючи у „СВОБОДІ" оголошення про Вашу установу чи привіти.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 сторона	$600.00	½ сторони	$320.00
¼ сторони	$170.00	⅛ сторони	$ 90.00

1" на одну колонку — $5.00

Зголошення про вміщення оголошень приймаємо до 25 ТРАВНЯ 1964 р.

Тексти оголошень з долученим чеком надсилати на адресу:
"SVOBODA" — P. O. Box 346 — JERSEY CITY, N.J. 07303

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ

ЗАЛЯ **Junior High School** Avenue "B" — NEW YORK, N. Y.
СУБОТА, **9-го травня 1964 р.** Початок о год. 7-ій веч.

24. ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ЯРМАРОК
на який завітає
ВЕСЕЛИЙ ЛЬВІВ з Бофало і Філядельфії
з Вечером Розваги п. н. „У НЮ ЙОРКУ НА ЯРМАРКУ"
В програмі скечі, монологи, дует, пісні, шаржі.
У СКЛАДІ:
Ірена ЛАВРІВСЬКА, Марія ЛИСЯК, Юрій ЛАВРІВСЬКИЙ, Ярослав ПІНОТ-РУДАКЕВИЧ
Акомпаньює Марія ЦІСИК
Літературний керівник Олег ЛИСЯК
МІСЦЯ НУМЕРОВАНІ
Квитки — АРКА, ЕКО, ГОВЕРЛЯ

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТОВИЙ КЛЮБ В НЮ ЙОРКУ
— влаштовує —
ВЕСНЯНУ СПОРТОВУ ЗАБАВУ
З НАГОДИ ЗАКІНЧЕННЯ СЕЗОНУ
в суботу 9-го травня 1964 р., о год. 9-ій веч.
в залі УНДОМУ при 140-142 2nd Avenue в НЮ ЙОРКУ
Музика В. БОСОГО
В програмі тягнення льосів великої льотерії. Буфет в заряді ВП. ПАНЬ.
Чистий дохід призначений на сплачення спортової площі.
Просимо замовляти столики в домівці УСК-у.
УПРАВА УСК-у

Нема то як на СОЮЗІВЦІ

ВЕСНОЮ!
✓ Чудова природа
✓ Гірське сонце
✓ Спортові удогіднення
— на —
СОЮЗІВЦІ
чудовій
ВАКАЦІЙНО-ВІДПОЧИНКОВІЙ ОСЕЛІ УНСОЮЗУ
біля містечка Керговксон, в стейті Ню Йорк.
ГАРНІ ВИГІДНІ КІМНАТИ — ЗНАМЕНИТА КУХНЯ
Резервуйте собі місце тепер, виповняючи внизу формуляр (по-англійськи) та пересилаючи його на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASS'N ESTATE
Kerhonkson, N. Y. — Telephone 5641

Name ....
Address ....
Enclosed is reservation deposit $........ for .... persons,
1. .... 2. ....
3. .... 4. ....
Date of arrival .... Time ....
for .... weeks.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ВІСТІ З АРҐЕНТИНИ

Сесія Головної Ради УЦР

(сдо) 18 квітня в залі Централі „Просвіта" в Буенос Айресі відбулася перша, після останнього Конґресу Українців в Арґентині, Сесія Головної Ради Української Центральної Репрезентації (УЦР), якою провадила Президія в кладі голови Гр. Голіята, заступника голови д-ра Ст. Біяна та секретаря Як. Лавриченка.

Відкрив Сесію Голова Гр. Голіян короткою промовою, в якій підкреслив, що члени Головної Ради УЦР мають обов'язок вказувати на недоліки праці Управи УЦР.

Аджеж УЦР, як координаційний центр наших національних Організацій, може як слід виконувати своє завдання лише при діяльній участі її членів. Наша основна ціль: національно - культурне збереження української спільноти в Арґентині й служба поневоленій Батьківщині. Всі наші інтелектуали, робітники, селяни, педагоги, купці, промисловці, мистці і т. д. дають якусь частку своїх зусиль для загального добра. Є це праця кожного зокрема й співпраця всіх, без якої неможливий нормальний розвій нашої громади. Таким чином усі разом діють і пов'язують свою працю для великої ідеї визволення українського народу з московського ярма.

Звіт з діяльности Управи УЦР склав її голова д-р Вас. Іваницький. Він зазначив, що Управа відбула 4 засідання, на яких розподілено референтури та обговорено зокрема участь української національної спільноти в Арґентині в цьогорічних Шевченківських Ювілейних Святкуваннях, орґанізацію яких перебрав на себе спеціяльний Міжорганізаційний Комітет на чолі з головою УЦР. Вирішено також вирядити делеґацію української національної спільноти в Арґентині на відкриття пам'ятника Т. Г. Шевченкові у Вашинґтоні. Цю делеґацію мають очолити голова УЦР Вас. Іваницький та його дружина д-р Л. Макаруха Іваницька. Оголошено по часописах заклик до українських громадян, що спроможні заплатити подорож до Вашинґтону власним коштом, вписуватися в делеґацію. Якщо число учасників буде досить велике, буде вийнятково на цю ціль спеціяльний літак. На одному з засідань Управи УЦР вирішено, що Хор і Балет для Ювілейного Шевченківського Концерту в Буенос Айресі зорганізують Централі „Просвіти" і „Відродження", а не УЦР. Звіт голови доповнили референти, а між ними варто спеціяльно відзначити звіт пані П. Данчукової, яка промовляла від Педагогічної Громади, та д-ра Яр. Бандури, референта молоді.

Пані П. Данчук говорила зокрема про Дитячу Оселю на хуторі Пачеко, п-ва Іваницьких, яка відбувається там вже 6 років кожного літа. Вона докоряла нашому громадянству за байдужість до Оселі, що через те обслуговує порівняно незначний відсоток всієї нашої дітвори. А тим часом Оселя дає найкращі умовини для духово - національного і фізичного виховання дітей. На велику вдячність заслуговує жертвенна праця вчительок і духовників. Сам Преосвященний Кир Андрій Сапеляк відвідував Оселю і служив там для дітей Службу Божу.

Цю Оселю зорганізував спочатку Центральний Батьківський Комітет, а цього року перейняла її Українська Педагогічна Громада. На жаль, Оселя стоїть тепер перед загрозою ліквідації, бо п-то Іваницькі, що гостинно віддавали свій хутір під цю літню дитячу Оселю, мають його продати, а наша національна спільнота ще не в силі цей хутір під оселю придбати.

Д-р Яр. Бандура повідомив, що зорганізовані минулого року Курси Українознавства при буеносайреському Католицькому Університеті можуть знайтися під загрозою їх припинення, якщо не знайдеться більша кількість слухачів. З цього приводу Головна Рада винесла негайно постанову, щоб кожна з Філій Просвіти і Відродження, а також по можливості і інші орґанізації, відрядили на Курси бодай по два юнаки (чи юначки), а п. Т. Хомишин, голова Союзу Українських Купців і Промисловців заявив, що Союз дає 10 стипендій по 1100 пезів кожна (річна оплата курсу) для незаможніх студентів.

Бурхливу дискусію викликали звіти з дотеперішньої праці Міжорганізаційного Шевченківського Комітету, що як підкреслили дискутанти, досі не виробив навіть програми святкувань. В наслідок дискусій д-р Вас. Іваницький голова Комітету, д-р Білінський, як музичний референт і Як. Лавриненко, як секретар подалися до демісії. Справу хору і балету залишено, згідно з рішенням Управи УЦР, Управі „Просвіти".

Влаштування ж Ювілейного Концерту, для всієї національної спільноти в Буенос Айресі перенесено на місяць вересень або жовтень. Тим часом Філії „Просвіти" і „Відродження" влаштовують у себе окремі Шевченківські Святкування.

Зорганізувався навіть спільний Святочний Комітет Філій „Просвіти" Док Суду, Вільде та Валентін, Філ. т-ва „Відродження" на Авежанеді та Братства Української Католицької Церкви на Саранді з метою зорганізування спільного святкування Т. Шевченка. Це святкування з обширною програмою має відбутися в залі Філії „Просвіти" на Док Суді при чому має виступити на ньому і посадник Авежанеді пан Мануель Пароді.

Ще про поворотців

(сдо) Ми вже повідомляли в „Свободі" про повернення з України 14 осіб колишніх українських комунофілів, які спробувавши „комуністичного раю", вилікувалися від свого комунофільства. Кілька днів пізніше прибула з України друга група з 11 осіб чоловіків і жінок. Кореспондент щоденника „Ля Пренса" пробував їх розпитувати, але поворотці не були охочі на довгі розмови, вони тільки підтвердили, що в СССР знаходяться ще тисячі інших, що мріють про повернення до Арґентини та Параґваю. Ця група пробула в СССР лише два роки і змогла вихопитися з того „раю" тому, що всі вони мали арґентинські документи, в яких фіґурували як арґентинські громадяни.

Із деким із українців вони були більш відверті. Шукаючи людських умов праці, вони об'їздили мало не весь СССР, що улегшувалося фактом, що в СССР їзда порівняно з Арґентиною, незвичайно дешева. Всю Москву, наприклад, можна об'їхати за 4 копійки. Також чимало всяких технічних виробів значно дешевші ніж в Арґентині. Але нема що їсти і в що одягнутися. Жили вони з того, що продавали речі, які привезли з собою. Цього їм ніхто не заборонив, бо, тим часом як пакунків, що приходять з закордону, не вільно продавати, бо то — спекуляція, і за неї дуже карають, але привезені речі вважаються власністю тих, хто їх привіз і їх вільно продавати. Особливий попит мала вовна з матрасів, бо вовни там зовсім нема, і поворотці на тій вовні матрасів зробили собі гроші, що їм допомогли жити. Національних і політичних справ вони не торкаються, зазначивши, що міста переповнені москалями, які трактують місцеве населення з погордою, обзиваючи українців „хахлами", а українці їх ненавидять.

Один із поворотців був колись завзятим комуністом, але тепер він зовсім „побілів", і про те своє минуле нерадо згадує.

Перша премія Українці

(сдо) На УІ Міжнароднім Фестивалі Фільмового Мистецтва, який щойно закінчився в Буенос Айресі, перше місце одержав італійський фільм „Товариші" з В. Гассманом і Уго Таняцці в головних ролях. Були ще й інші премії з різних ділянок засягу десятої музи, але найцікавіше для нас є те, що найліпшою артисткою виконавцею жюрі визнано Наталку Вуд, фільмову зірку українського походження за її гру у фільмі американської продукції „Прогулянка одної ночі".

Сама ж Наталка Вуд хоч була запрошена на фестиваль, не прибула, бо бере участь в накручуванні нового фільму і зв'язана контрактом.

Вступайте в члени УНСоюзу!

Перед виступом „Веселого Львова" у Ню Йорку

„ВЕСЕЛИЙ ЛЬВІВ" У ДІТРОЙТІ

Ірина і Юрій Лаврівські, Марія Лисяк і Пінот Рудакевич, це ансамбль, який для українського Дітройту став символом мистецтва легкого жанру з найкращою львівською традицією. Всі ці актори, які здобули собі найкращі симпатії публіки, це аси театру легких форм, що існував у Львові за час війни, бував серед дивізійників і перейшов усі перипетії еміґрації, та наново оформився під старою, але живою в нас назвою „матірного" „Веселого Львова". З подивом треба відмітити, що ансамбль не тільки не затратив свого розмаху, але підвищив мистецтво своє так, що відповідав найвищим вимогам, які культурна нація може ставити до своїх акторів, справді нашого актора! Із сцени пливли слова, переходили дії, навіяні гумором, легкою сатирою, сантиментом до рідного Львова, але теж історією нації з погляду львівської міщанки, у грі з тендітним відчуттям психіки нашої ґенерації, та з таким мистецтвом актора, що заля відповідала не тільки сміхом, але й сміхом крізь сльози.

Ірена Лаврівська у вступному слові, з місця нав'язала духовний контакт з публікою, та з успіхом провадила програму. Шпилем мистецтва цієї улюбленої артистки була роля львівської міщанки, одна з її найбільш мистецьких креацій. І, як то часто буває, цю картину написав в часі своєї професійної подорожі в готелі Олег Лисяк, так би мовити на коліні. Правда, опісля попрацював над своїм твором, але ідея зродилася таки в досить непридатних до творчости умовах. (Коли вживаю львівського вислову „на коліні", пригадується мені завжди Володимир Ласовський, який малював комерсійні образи, підписуючи їх для реклями різними смішними прізвищами українського походження, а між ними і Наколіні, що мало вказувати на італійське мистецтво. А образи були гідні і Ласа!).

Зворушила усіх Марія Лисяк своїми настроєвими піснями і тим голосом, що змушує залю гомоніти за артисткою, якщо б пісні були відомі з давніх часів. Юрій Лаврівський вже нераз виступав у Дітройті і здобув оплески своїм питоменним стилем у виведенні гумористичних пісень. Пінот Рудакевич виявив своє мистецтво у монологах, які мали особливий успіх. Пінот говорив. Без перебільшення, без особливої експресії, майже монотонним голосом, викликував сальви сміху, гумористичний засіб, чи не найтрудніший у театральному мистецтві.

Годі у короткій газетній нотатці подати оцінку цілої програми вечора. Вистарчить замітити, що „Веселий Львів" мав повний успіх залі. До цього причинилися й автори текстів ЕКО, Олег Лисяк, О. Курочка, Н. Нестор, Леся Лисяк і в неменшій мірі піяністка Ольга Дубрівна-Соловій, та Е. Загачевський, письменник, який тут виявив себе добрим декоратором сцени.

І так ансамбль з кількох мистців сцени відновив у нас так рідкісний жанр театру легких форм, який слід плекати і йому помагати. Олег Лисяк, ні актор, ні режисер, з великою впертістю довів до того, що театр існує, хоч як письменник і журналіст є тільки духово зпокревнений із сценою. Рівень „Веселого Львова, культура мистців і їхня наполеглива праця продовжувати мистецьку традицію первісного Веселого Львова, що постав з ініціятиви Зенона Тарнавського, є запорукою, що ансамбль може глядіти у майбутнє з великими надіями. Українська публіка вміє оцінити талан і труди тих, що справжнім мистецтвом служать справі рідної культури.

Юрій Тис

ПІВДЕННИЙ ВЄ'ТНАМ

(Закінчення із стор. 2-ої)

дала про висліді Комії ОН, і її читачі свято переконані, що режим Дісма був такий самий жорстокий, як режим Гітлера.

Стан, який витворився у Південному В'єтнамі після драматичного перевороту, поставив перед президентом Л. Джансоном дуже трудне та складне завдання. Вийти з В'єтнаму, як того вимагають ті, що хочуть порвати з „мітами" і орієнтуватись на „реалітети", не можна. Це було б втратою для ЗДА лиця в цілому світі, це означало б віддати в скорому часі Ляос, Камбоджу, Сіям, Бурму та Індонезію з їх 240 000 000 населення та з великими природними багатствами на поталу московсько-китайському імперіялізмові. Виграти війну тими силами і засобами, які були там до перевороту, неможливо, бо становище значно погіршало. Кинути туди більше американського війська — річ дуже непопулярна перед виборами і, як кажуть знавці, недоцільна, бо вояк навіть з модерною технікою в джунґлях завжди буде слабшим від партизана із скорострілом, з мінімальними вимогами щодо харчів, одягу та відпочинку.

Найпевнішим засобом закінчити війну у В'єтнамі було б знищення бази, з якої йде північна партизанська хвиля. Повторюється та сама ситуація, яка була в Кореї. Чи президент Джансон рішиться поширити війну з Південного В'єтнаму на північ у той час, як там ростуть дефетистичні настрої? Цією справою займався недавно ген. Ч. Віловбі, тепер в стані спочинку, який працював у штабі покійного ген. МекАртура. Ч. Віловбі каже, що страх перед тим, що до війни у В'єтнамі втрутиться Совєтський Союз, не повинен бути вирішальним чинником, бо завжди треба пам'ятати, що СССР піде війною на ЗДА, як тільки буде переконаний, що вийде з неї переможно, і то навіть тоді, якби в'єтнамської справи зовсім не було. Вирішним для Москви буде напевно факт, що стратегічна позиція СССР на Далекому Сході дуже для нього некорисна. Він не має такої сильної фльоти, щоб викинути звідтіля ЗДА. Його можна смертельно зранити одним навіть налетом на сибірсько - забайкяльську залізницю, єдину лінію постачання на Далекий Схід. Так само одним налетом американських бомбовиків можна знищити порт у Владивостоку і в Шанґаї в разі потреби.

З усіх згаданих причин проблема Південного В'єтнаму вийшла на перше місце в закордонній політиці ЗДА і, мабуть, ще довго зосереджуватиме на собі увагу американського громадянства.

Короткі вісті

● **Африканська держава Гана** опинилась у важкій економічній кризі внаслідку експериментів свого диктаторського „соціялістичного" режиму. Коли вона дістала незалежність, то мала 560 мільйонів долярів резерви, тепер має 5 мільйонів дол. Скасувавши всі дозволи на імпорт закордонних товарів уряд довів внаслідку до того, що нема в Гані автомобільних опон ані частин до моторів, нема антибіотиків і нема ліків проти отруйливих гадюк, від яких кишить у тій країні.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 8-го ТРАВНЯ 1964 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ 371 Відд. в год. 8-ій веч. в Січовій залі. Прохається членів вирівняти залеглі вкладки. — Мгр. І. Оверко, пред., П. Заболоцький, кас., Ю. Баранюк, секр.

СУБОТА, 9-го ТРАВНЯ 1964 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. М. Грушевського 219 Відд. о год. 7-ій веч. при 675 South 19th St. — М. Т. Юров, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Т-ва ім. Гончаренка 204 Відд. в год. 6-ій веч. в залі Укр. Прав. Церкви, 206 E. 11th St. Проситься довгуючих вирівняти свої вкладки. — Д-р В. Палідвор, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Б-ва Володимира 130 Відд. в год. 8-ій веч. в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів, 33 Іст 7-ма вул. На порядку нарад: Звіт фін. секр. і Конт. Комісії, відсвяткування 60-літнього ювілею, виїзд до Вашинґтону і багато інших справ. — І. Малець, секр.

AMBRIDGE, Pa. Місячні збори Б-ва св. Василя 161 Відд. в год. 7-ій веч. в залі Відділу. — П. Роноский, секр.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка 266 Відд. в год. 7-ій веч. в Укр. Горож. Клюбі при 3-5 Телер вул. Є важні справи до полагодження, а саме 70-літній ювілей УНС і поїздка до Вашинґтону. Проситься прибути членів на сходини. — В. Труфин, секр.

ШИКАҐО, Ілл. Збори Б-ва св. Петра і Павла 220 Відд. в год. 7:30 веч. в приміщенні Союзового Дому при 1915 Вест 51 вул. Всі майбутні збори Відділу відбуватимуться другої суботи кожного місяця під вище згаданою адресою. На зборах буде обговорено справу поїздки до Вашинґтону та інші справи. — М. Харів, пред., І. Мелинишин, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 270 Відд. в год. 7-ій веч. в УНДомі при 90-96 Фліт вул. Управа пригадує, щоб довгуючі члени вирівняли свої залеглі вкладки. та приходили на збори. — А. Шаран, М. Баран, С. Островський.

НЕДІЛЯ, 10-го ТРАВНЯ 1964 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 367 Відд. в год. 1:30 по пол. в церковній залі. Проситься членство прибути. — Ю. Кушнір, пред., Т. Песко, касир, В. Попович, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка 146 Відд. в год. 1:30 по пол. в Укр. Осередку, 2965 Карпентер вул. — Управа.

Посмертні згадки

ВАСИЛЬ ГЛЯНКО
помер 5-го травня 1964 року в Ню Йорку, на 68-му році життя. Тіло Покійного спочиває у пох. заведенню П. Яреми. Панахида буде відправлена у п'ятницю 8-го травня, похорон у суботу 9-го травня ц. р. на Бавнд Брук. Залишив у глибокому смутку дружину Клавдію і онуку Темілю Гук.
Вічна Йому Пам'ять!

ТАРЗАН, ч. 5232. Прощання приятелів!

Група швидко приладилася до виїзду. — Все буде добре — казав комісар поліції. — Я знаю дуже добрих сусідів, які легко адоптують Боббі.

— Голова вгору — ніжно сказав Тарзан.— Ти зможеш мене відвідати, коли тільки схочеш.

І так, неохоче, два приятелі тимчасово попрощалися...